

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Černého, Ph.D., a soudců Mgr. Ladislava Vaško a Mgr. Radima Kadlčáka ve věci

žalobce: **Mgr. F. Š.**, narozen „X“,
bytem „X“,
t. č. ve Věznici Plzeň, sídlem Klatovská třída 202, 306 35 Plzeň,

proti

žalovanému: **Město Louny**,
sídlm Mírové náměstí 15/7, 412 01 Litoměřice,

v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného, o návrzích žalobce na osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce,

takto:

- I. Soud **nepřiznává** žalobci osvobození od soudních poplatků.
- II. Návrh žalobce na ustanovení zástupce **se zamítá**.
- III. Soud **vyzývá** žalobce, aby do 15 dnů od doručení tohoto usnesení a v případě podání kasační stížnosti proti tomuto rozhodnutí do 15 dnů od doručení rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o této kasační stížnosti zaplatil soudní poplatek za žalobu ve výši 2 000 Kč.
- IV. Soud **vyzývá** žalobce, aby do 15 dnů od doručení tohoto usnesení a v případě podání kasační stížnosti proti tomuto rozhodnutí do 15 dnů od doručení rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o této kasační stížnosti zaplatil soudní poplatek za návrh na nařízení předběžného opatření ve výši 1 000 Kč.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou na ochranu proti nečinnosti žalovaného domáhá toho, aby soud žalovanému přikázal vydat ve lhůtě 15 dnů rozhodnutí o žádosti žalobce o informace ze dne 7. 12. 2020. Současně se žalobce domáhal, aby soud uložil žalovanému povinnost nahradit mu náklady soudního řízení. Žalobce zároveň v žalobě požádal o osvobození od placení jistoty a soudních poplatků v rozsahu 100 % a o ustanovení zástupce z řad advokátů.
2. Soud uvádí, že smyslem právní úpravy poplatkové povinnosti spojené s podáváním návrhů na zahájení soudního řízení je jednak určité snížení finanční zátěže státu spojené s fungováním soustavy soudů a jednak i odrazení účastníků od podávání nesmyslných či šikanózních návrhů (regulativní funkce). Tato právní úprava však nemůže vést k tomu, aby účastníkům byl v určitých případech odepřen nebo podstatně ztížen přístup k soudu, který

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

je jedním ze základních práv a svobod (čl. 36 Listiny základních práv a svobod). Smyslem právní úpravy individuálního osvobození od soudních poplatků upravené v § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“) je právě to, aby účastníkům nebylo v opodstatněných případech upíráno právo na přístup k soudu. Právo domáhat se předepsaným způsobem svých práv u nezávislého a nestranného soudu „*má každý, tedy i ten, kdo nemá finanční prostředky na zaplacení soudního poplatku*“ (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. IV. ÚS 289/03, dostupný na nalus.usoud.cz).

3. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. platí, že účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.
4. Z citovaného ustanovení vyplývá, že pro přiznání částečného osvobození od soudních poplatků musí být splněny následující podmínky: účastník řízení požádal o osvobození, jeho návrh není zjevně neúspěšný a doložil nedostatek příjmů. Pro přiznání osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu musí navíc existovat zvlášť závažné důvody (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2014, č. j. 7 As 68/2014–50). Smyslem a účelem osvobození od soudních poplatků je ochrana nemajetného účastníka řízení před odepřením přístupu k soudu.
5. Účelem osvobození od soudních poplatků naopak není „odbřemenit“ nemajetné účastníky řízení ve všech soudních sporech, tedy ani v těch, které tito účastníci opakovaně a soustavně vyvolávají a které nemají zjevný dopad do jejich životní sféry. Jak zdůraznil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011–66, charakter vedeného sporu je nutno důkladně zvažovat s ohledem na zabránění zneužití institutu osvobození od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že „*[i] když účastník je nemajetný, takže by zásadně bylo namíste přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odeprít, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede. O výše uvedený případ se může jednat, vede-li účastník s různými veřejnými institucemi množství sporů týkajících se poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují jako spory soudní, a přitom nejde o spory mající vztah k podstatným okolnostem účastnickovy životní sféry (netýkají se, a to ani nepřímě, účastnickova majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí, nýbrž jde o spory vyvolané účastnickým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí).*“ V souvislosti s právem na poskytnutí informace, o něž se jedná též v posuzované věci, dále Nejvyšší správní soud konstatoval: „*Judikatura Nejvyššího správního soudu setrvale vychází z toho, že široce pojatý svobodný přístup k informacím ve veřejné sféře je jednou z nejefektivnějších cest k transparentci veřejné moci, k její všestranné, účinné a kontinuální veřejné kontrole a jedním z nástrojů snižujících možnosti jejího zneužívání. Na druhé straně však nelze přehlédnout, že kverulační, zjevně šikanózní, či dokonce pracovní kapacitu orgánů veřejné moci z různých důvodů cíleně paralyzující výkon tohoto práva může mít významné negativní důsledky, které za určitých okolností mohou popřít*

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

dokonce i smysl a účel práva na svobodný přístup k informacím. Jedním z nástrojů, jak zabránit zneužívání tohoto práva, a tím i jeho diskreditaci v očích veřejnosti i orgánů veřejné moci, proto musí být i citlivá regulace nadužívání tohoto práva v případech výše uvedených. Taková regulace může se za určitých okolností dít i cestou výjimečného odepření práva na osvobození od soudních poplatků.“

6. Regulační funkce soudních poplatků byla zdůrazněna např. též v rozsudcích Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 76/2011–22, a ze dne 14. 11. 2012, č. j. 6 Ans 14/2012–11. V posledně uvedeném rozsudku Nejvyšší správní soud konstatoval: „Nepřiznáním osvobození od soudních poplatků není proto stěžovateli upíráno právo na přístup k soudu v případě sporů ohledně jeho práva na informace, rovněž tím není zpochybňována jeho aktivní legitimace (neboť ta by byla řešena v usnesení o odmítnutí návrhu podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. c/ s. ř. s.), ale je pouze vysloveno, že pokud stěžovatel hodlá užívat svého práva na přístup k soudu takovým způsobem, že brojí všemi možnými prostředky proti jakémukoli úkonu správního orgánu bez ohledu na to, aby zvážil smysluplnost a důvodnost svého počínání, je na místě trvat na tom, aby se podílel na úhradě nákladů spojených s vedením takového sporu, které musí být státem vynaloženy, prostřednictvím hrazení soudních poplatků.“
7. V dané věci se žalobce domáhá poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“). Soud poukazuje na to, že ze žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků neplyne, že by požadovaná informace měla jakýkoliv vztah k podstatným okolnostem jeho životní sféry. Naopak jde o spor zjevně vyvolaný zájmem žalobce o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí, neboť v žalobě uvedl, že se dlouhodobě zabývá systémem veřejné správy a samosprávy, což ho vedlo k podání žádosti o informace. Nadto je soudu z úřední činnosti známo, že žalobce vede velké množství sporů, jejichž předmětem je poskytování informací dle zákona o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují před správními soudy (jen zdejší soud u žalobce eviduje více než 20 řízení a u Nejvyššího správního soudu bylo do této chvíle vedeno již více než 200 řízení o kasačních stížnostech žalobce – k tomu srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 6. 2019, č. j. 1 As 190/2019-15, ze dne 17. 1. 2019, č. j. 9 As 445/2018-15, nebo ze dne 6. 9. 2019, č. j. 2 As 240/2019-12).
8. Soud zdůrazňuje, že žalobce má plné právo vést spory, které se netýkají jeho majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí, náklady na vedení takových sporů ve formě osvobozování od soudních poplatků a ustanovování zástupců z řad advokátů, které je zásadně povinen hradit každý žalobce, však není povinen za žalobce nést stát.
9. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím osobám s nízkými příjmy vést bezplatně řízení podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, a přitom je na místě, aby soudní řízení vedly (neboť jde o věc skutečně se dotýkající jejich životní sféry), jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně. Takovou povahu však nyní vedené řízení nemá. Za situace, kdy žalobce „vrší“ správní a soudní řízení, aniž důsledně váží důvodnost svého postupu, je podle soudu správné, aby žalobce vedl soudní řízení s vědomím nákladů, včetně nutnosti hrazení soudního poplatku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2012, č. j. 6 Ans 14/2012-11, a již výše zmíněná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu). Uvedené platí tím spíše, že soudu je z jeho úřední činnosti známo, že žalobce má právnické vzdělání vyžadované pro výkon advokacie.

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

10. S ohledem na výše uvedené je soud toho názoru, že je v posuzované věci namístě žalobci výjimečně osvobození od soudních poplatků odepřít, a to v plné výši. Soud podotýká, že se nezabýval majetkovými poměry žalobce, neboť takové šetření by bylo se zřetelem k výše uvedeným závěrům nadbytečné. I kdyby totiž žalobce formálně splnil podmínku nemajetnosti ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s., nic by to neměnilo na skutečnosti, že žalobcem soustavně vyvolávané soudní spory týkající se práva na informace se žádným způsobem nedotýkají podstatných aspektů jeho životní sféry, a nejsou tedy splněny podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků. Soud proto žalobci osvobození od soudních poplatků výrokem I. tohoto usnesení nepřiznal.
11. Dle § 35 odst. 10 s. ř. s. platí, že navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce.
12. Z uvedeného je zřejmé, že pro ustanovení zástupce musí být kumulativně splněny dvě podmínky, přičemž první zákonnou podmínkou je, že u navrhovatele musí být splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. V souzené věci však, jak je výše popsáno, u žalobce nejsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Z tohoto důvodu tedy u žalobce není splněna hned první zákonná podmínka pro ustanovení zástupce.
13. Soud akcentuje též skutečnost, že žalobce má právnické vzdělání, které je vyžadováno pro výkon advokacie, a je osobou, která není v rámci soudních řízení žádným „nováčkem“, jak mj. vyplývá z počtu řízení vedených ve věcech žalobce u Nejvyššího správního soudu, orientuje se v příslušných právních předpisech a měl by být zcela nepochybně schopen erudovaně zformulovat správní žalobu včetně všech jejích nezbytných obsahových součástí. Soud dále zdůrazňuje, že posuzovaný případ navíc nepředstavuje ani skutkově a právně složitou věc. Institut ustanovení zástupce z řad advokátů by tak ani z tohoto důvodu nebyl namístě.
14. Vzhledem k této skutečnosti proto soud návrh žalobce na ustanovení zástupce z řad advokátů výrokem II. tohoto usnesení dle § 35 odst. 10 s. ř. s. zamítl.
15. Výroky III. a IV. tohoto rozhodnutí ukládají žalobci povinnost uhradit soudní poplatek za žalobu, který činí podle položky 18 odst. 2 písm. d) sazebníku soudních poplatků 2 000 Kč, a soudní poplatek za návrh na nařízení předběžného opatření, který činí podle položky 5 sazebníku soudních poplatků 1 000 Kč. Soudní poplatky lze uhradit v kolcích, které budou vylepené zaslány soudu ke sp. zn. 15 A 13/2021, nebo na účet soudu číslo 3703-3024411/0710 u ČNB, VS 1549001221. Nebudou-li soudní poplatky ve stanovené lhůtě zaplacený, bude řízení zastaveno. Soud však řízení nezastaví, je-li tu nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by poplatník mohla vzniknout újma, jestliže poplatník ve stanovené lhůtě sdělí soudu okolnosti, které toto nebezpečí osvědčují, a doloží, že bez své viny nemohl soudní poplatek dosud zaplatit.

Poučení:

Proti výroku I. a II. tohoto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Proti výroku III. a IV. tohoto rozhodnutí **není** opravný prostředek přípustný.

Ústí nad Labem 2. června 2021

JUDr. Petr Černý, Ph.D. v.r.
předseda senátu

15 A 12/2021-10

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl předsedou senátu JUDr. Petrem Černým, Ph.D., ve věci

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

žalobce: **Mgr. F. Š.**, narozen „X“,
bytem „X“,
t. č. ve Věznici Plzeň, sídlem Klatovská třída 202, 306 35 Plzeň,

proti

žalovanému: **Město Litoměřice**,
sídlem Mírové náměstí 15/7, 412 01 Litoměřice,

v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného,

takto:

Ve výrokové části písemného vyhotovení usnesení ze dne 2. 6. 2021, č. j. 15 A 12/2021-4, **se opravuje** označení žalovaného, který byl ve výrokové části nesprávně označen jako „**Město Louny**“, tak, že správné označení žalovaného je „**Město Litoměřice**“.

Odůvodnění:

Žalobce se žalobou na ochranu proti nečinnosti žalovaného města Litoměřice domáhá toho, aby soud žalovanému přikázal vydat ve lhůtě 15 dnů rozhodnutí o žádosti žalobce o informace ze dne 7. 12. 2020. Současně se žalobce domáhal, aby soud uložil žalovanému povinnost nahradit mu náklady soudního řízení. Žalobce zároveň v žalobě požádal o osvobození od placení jistoty a soudních poplatků v rozsahu 100 % a o ustanovení zástupce z řad advokátů.

Krajský soud v Ústí nad Labem ve shora uvedené věci vyhlásil dne 2. 6. 2021 usnesení č. j. 15 A 12/2021-4, kterým žalobci nepřiznal osvobození od soudních poplatků (výrok I.), zamítl návrh žalobce na ustanovení zástupce (výrok II.) a vyzval žalobce, aby do 15 dnů od doručení daného usnesení a v případě podání kasační stížnosti proti tomuto rozhodnutí do 15 dnů od doručení rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o této kasační stížnosti zaplatil soudní poplatek za žalobu ve výši 2 000 Kč a za návrh na nařízení předběžného opatření ve výši 1 000 Kč (výroky III. a IV.).

Soud z vlastní úřední činnosti zjistil, že ve výrokové části písemného vyhotovení usnesení č. j. 15 A 12/2021-4 byl nesprávně označen žalovaný jako „**Město Louny**“, ačkoliv žalobce v žalobě označil „**Město Litoměřice**“.

Podle § 55 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) „[o] usnesení platí přiměřeně ustanovení o rozsudku.“

Podle § 54 odst. 4 s. ř. s. „[p]ředseda senátu opraví v rozsudku i bez návrhu chyby v psaní a počtech, jakož i jiné zjevné nesprávnosti. Týká-li se oprava výroku, vydá o tom opravné usnesení a může odložit vykonatelnost rozsudku do doby, dokud opravné usnesení nenabude právní moci.“

Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že v usnesení ze dne 2. 6. 2021, č. j. 15 A 12/2021-4, došlo v důsledku písařské chyby k nesprávnému označení žalovaného jako „**Město Louny**“, ačkoliv žalobce v žalobě označil „**Město Litoměřice**“, a žalovaným je tak v tomto řízení dle § 79 odst. 2 s. ř. s. město Litoměřice.

S ohledem na uvedené skutečnosti předseda senátu podle § 54 odst. 4 s. ř. s. popsané zřejmé nesprávnosti tímto usnesením opravil.

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

Ústí nad Labem 15. června 2021

JUDr. Petr Černý, Ph.D., v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.